

РЕШЕНИЕ

№ 33

гр. Пловдив, 30.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Георги В. Чамбов

Членове: Радка Д. Чолакова
Антония К. Роглева

при участието на секретаря Нели Б. Богданова
като разгледа докладваното от Антония К. Роглева Въззивно търговско дело
№ 20235001000645 по описа за 2023 година

С решение № 277/10.08.23 г. по т.д. № 1226/21 г. на Окръжен съд Стара Загора ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** е осъдено да заплати на Ж. Д. С. ЕГН ***** 40 000 лв. като обезщетение за неимуществени вреди за претърпените от ищцата болки и страдания, в резултат на причинените й телесни увреждания при ПТП от 17.10.2020 г. и 32 лв. като обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за преглед от специалист по повод травмите, причинени й в резултат на ПТП от 17.10.2020 г., ведно със законната лихва върху присъдените суми от датата на депозиране на застрахователната претенция пред ЗАД „О. З.“ АД - 03.12.2020г. до окончателното изплащане на сумите, като е ОТХВЪРЛЕН иска за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди над сумата от 40 000 лева до претендираните 80 000 лева, както и иска за заплащане на имуществени вреди над сумата от 32 лева до претендираните 40 лева, като неоснователни.

ЗАД „О. З.“ АД е осъдено да заплати на адв. Р. М. 1758,*** лв. адвокатско възнаграждение за осъществена безплатна адвокатска помощ, съобразно размера на уважените иски, както и сумата 1601,28 лв. в полза на държавата по бюджета на съдебната власт – ДТ и 450 лева - разноски.

Ж. Д. С. е осъдена да заплати на ЗАД „О. З.“ АД разноски в размер на 2535 лв. съобразно отхвърлената част на исковете, както и разноски в размер на 450 лв. в полза на държавата, по бюджета на съдебната власт за възнаграждения на вещи лица, платени от бюджета на съда.

Въззивна жалба против горното решение е подадена от Ж. Д. С., която го обжалва в частта, с която е отхвърлен иска за обезщетение за неимуществени вреди **за разликата над 40 000 лв. до 64 000 лв.**, ведно със законната лихва от датата на писмената претенция до застрахователя до окончателното плащане. Излагат се подробни доводи за неправилно прилагане на принципа на справедливост при определяне на размера на дължимото обезщетение във връзка с получените увреждания, конкретно доказаните вреди, претърпени от ищцата и практиката на съдилищата в аналогични случаи, както и за неправилно приложение на нормата на чл. 51, ал.2 от ЗЗД. Иска се в обжалваната част решението да бъде отменено и вместо него се постанови друго, с което исквата претенция за неимуществени вреди бъде уважена за разликата над 40 000 лв. до 64 000 лв. ведно със законната лихва, считано от 03.12.2020 г. до окончателното изплащане на сумата. Претендира се присъждане на адвокатско възнаграждение с ДДС за оказана безплатна правна помощ в полза на процесуалния представител на жалбоподателката адв. М..

ЗАД „О. З.“ АД оспорва въззивната жалба като неоснователна. Моли решението в обжалваната част да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно. Представена е писмена защита от процесуалния представител на страната адв. Т.. Претендира разноски по представен списък на разноските.

Пловдивски апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства във връзка с наведените от страните оплаквания и доводи, намира за установено следното:

Съдът е бил сезиран с искове по чл.432 от КЗ, предявени от Ж. Д. С. против ЗАД „О. З.“ АД за присъждане на обезщетения за имуществени и неимуществени вреди вследствие на ПТП, виновно причинено от С. К. Р. като водач на л.а. „Н.“, модел „Т. II“ В.****, застрахован при ответното застрахователно дружество по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“.

Прието е, че в случая са налице условията за ангажиране застрахователната отговорност на ЗАД „О. З.“ АД предвид наличието на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „гражданска отговорност на автомобилистите“ по отношение на увреждащия автомобил, както и на виновно и противоправно поведение на водача. В тази връзка е зачетена задължителната сила на влязлата в сила присъда № 1/20.07.2021 по НОХД № 20216500200015 по описа на В. с. С., с която С. К. Р. е признат за

виновен в това, че на 17.10.2020г., в 11.45 часа, на километър ****+**. от главен път 11-55, при управление на лек автомобил марка „Н.“, модел „Т. II“ В.**** с посока на движение от гр. Н. З. към гр. Г., в зоната на десен завой, е нарушил правилата за движение по чл.5 ал.1, чл.16, ал.1, т.1, чл. 20, ал. 1 и 2 ЗДВП, от което настъпило ПТП с лек автомобил марка „Д., м. с рег. № ****, собственост и управляван от ВЯВ от с. П., общ. Н. З., в резултат на което по непредпазливост причинил четири средни телесни повреди на повече от едно лице - С. З. А. на 4 години, Ж. Д. С. на 51г и Н. Ю. Й. на 32 години, след което направил всичко зависещо от него за оказване на помощ на пострадалите - престъпление по чл. 343А, ал. 1, б.,В“, вр. чл. 343, ал. 3, б „А“ вр. чл. 342, ал. 1 НК.

Горните обстоятелства не се оспорват от страните в настоящето въззивно производство.

За установяване на получените от ищцата увреждания от процесното ПТП по делото е представена медицинска документация /подробно описана в обжалваното решение/, като са приети две заключения на СМЕ с участието съответно на ортопед-травматолог и неврохирург. От същите се установява, че след ПТП пострадалата е била транспортирана с автомобил на ЦСМП в Спешно отделение на МБАЛ „Д. И. С.“ гр.С., където е хоспитализирана от 17.10.2020 г. в ОАИЛ, а на 19.07.20 г. приета в отделение по Лицево челюстна хирургия. В ОАИЛ е започнато лечение с антибиотици, кортикопрепарати, витамини, болкоуспокояващи, седатива, вливания на водно-солеви и глюкозни разтвори, кислородотерапия, проведена и антитетанична профилактика; извършена е първична хирургична обработка на раните и наложени стерилни превръзки, извършени са образни изследвания и консултации със специалисти; по време на престоя в ОАИЛ е налице овладяване на престоя на травматичния шок, по отношение раните на лицето са извършени под местна анестезия първична хирургична обработка, ексцизия на нежизнени тъкани, дебридмен, сутура, дренаж; по отношение на фрактурата на пета метатарзална кост е поставена ботушна лонгета за срок от 45 дни с препоръки за движение с помощни средства- патерици, без натоварване на левия долен крайник.

Като пряк и непосредствен резултат на процесното ПТП ищцата е получила следните увреждания:

а/ Разкъсно-контузна рана на лицето, в областта на челото, лява вежда, долната устна и брадата, в ляво и разкъсно-контузна рана в областта на горната устна, вдясно - увреждане временно разстройство на здравето, без опасност за живота. Касае е за рани, които нарушават целостта на кожата, подкожието, мускулатурата и лигавицата; раната е разкъсно-

контузна с множество мостове и пластики, като този тип рани зарастват по-бавно, сравнено с порезните; получават се от директно въздействие на тъп предмет; интензивността на оплакванията е в първите часове, когато болката е сериозна, придружена с кръвотечение; тежестта на увредата не е голяма, възстановима е с добри медицински действия; болките и страданията са били по-интензивни в рамките на първите две седмици, като са преодолени с хирургическа обработка и аналгетична терапия; остатъкът от този вид действия и увреда е нарушена чувствителност в зоната на увредите, най-често снижаване прага на чувствителност в периферията на раната и увеличена такава по самия ръб; поради наличието на некротични зони периодът на изграждане на нова тъкан /регенерация/ е удължен; пълното възстановяване е в рамките от 2 до 3 седмици; може да остави след себе си загрозяване на лицето, каквато е ситуацията и при пострадалата - забелязват се при прегледа цикатриксни /ръбцови/ видими промени.

б/ *Фрактура и екстракция на горни и долни резци* /избиване на зъби, без които се затруднява дъвченето и говоренето - средна телесна повреда по чл.129 НК.; счупването на резците се осъществява в тази ситуация при директна или индиректна травма върху тъп предмет; болковата симптоматика е сериозна; интензивността на болките е била в периода на зарастване на лигавичните рани и е в рамките до седмица, поради добрите регенеративни възможности на лигавицата на устата; болката е медикаментозно е преодолима, но поради директното въздействие върху инервацията на отпадналите зъби, извършвани от двата клона на троичния нерв - горно челюстен и долно челюстен, е с продължителен период на отзвучаване и нарушаване дъвкателно хранителния режим на пострадалата, тъй като резците участват в обработката на храната в устната кухина и по специално във фазата на отхапване при процеса дъвчене; възстановяване не може да има, като може да бъде преодоляно с реконструкция или протезиране с цел заместване.

в / *Мозъчно сътресение с коматозно състояние* - временно разстройство на здравето, с опасност за живота, поради пълната загуба на съзнание. Касае е за увреждане от групата на тежките мозъчни сътресения и опасност от фатален изход, поради временно прекъсване контрола върху важни дейности - гълтане, дишане, сърдечна дейност; след поява на съзнание, състоянието е обратимо и неопасно за живота; най-интензивните оплаквания са били в първата седмица, след което на базата на покой и аналгетичната терапия са затихнали в рамките до четвъртата седмица, в рамките на който период е възстановяването; касае е за функционално страдание, което при спазване на правилата на добрата медицинска практика отзвучава до четвъртата седмица.

г / *Фрактура на предната и странична стена на десния максиларен синус, с хемосинус - в ляво /кръвоизлив/* - временно разстройство на здравето, без опасност за живота /временно нарушение обоняние и дишане през носа/ при нормален ход на оздравителните процеси. Налице е увреда на костните структури на посочения синус, поради което има отлагане на кръв в кухината; получава се от директното въздействие върху тъпи, твърди предмети; началото е с болковата реакция на счупена кост, с особеност разположение в лицевата зона; кръвотечението от счупената кост предизвиква отлагане на кръв в синусната кухина; интензивността на болката е най-вече в първата седмица; тежестта на това увреждане се изразява в предна и задна посока на носоглътката, бързо овладяемо от хемостатичните възможности на организма /какви при пострадалата са в норма/; нарушава се обонянето и дишането, поради затваряне на естествените кухини, през които се извършват този вид дейности; осификацията на костта, поради липсата на дислокации в структурата на фрактурата води до по-бързо възстановяване, съвместно с резорбцията на кръвните колекции; завършва без усложнения в пълен обем в рамките до четвъртата седмица.

д / *Контузия на левия крак* – налице е първично въздействие върху крайника директно от твърд, тъп предмет, предизвикващ временен оток, ограничение на движението, сериозна болкова фаза, касае е за състояние, възстановяващо се с покой и аналгетична терапия, без да остави след себе си и при възстановяването следа от оплакване;

е / *Счупване на петата, предноходилна /метатарзална/ кост, до нейната основа. Костен откършек от страничната повърхност на външният малеол* - трайно затруднение движението на левия долен крайник, в рамките до 2 месеца. Фрактурата затруднява движението за срок над един месец, като представлява средна телесна повреда. Движението е възможно, но затруднено. Предвижване с гипсова лонгета и помощни средства за периода на оздравяване; Нарушената цялост на костната структура на крайника в посочената зона води до болкова реакция, която се преодолява с покой, имобилизация /гипсова или тотурна/, отвеждане на крайника в определена позиция; болката се предизвиква от нарушената цялост на периоста, където основно е събрана болковата информация на зоната; тежестта в случая е, че попада в зона на постоянно натоварване от тежестта на тялото и изисква трайно ограничение на движението в зоната, аналгетична терапия и възстановяване по естествен начин, по пътя на регенерацията на костта и продължава в период от месец и половина до два /това е периода за изграждане на костните гредички, които извършват трайната осификация/; остатъчните оплаквания са на базата на променени физически натоварвания, климатични промени, студ, стегната обувка /всички повлияващи върху кислороданасищаемостта на увредения нервен апарат; възстановяването при

това увреждане е в рамките до 2 месеца, което е пълният период на осификация, кръвна резорбция и окончателно възстановяване сетивните и съдови нарушения; остатъчни оплаквания ще има при по-продължително натоварване на крайника и климатични промени.

ж / *Травматичен шок - първа /втора степен* - временно разстройство на здравето, без опасност за живота - преодолява се с реанимационни мероприятия и представлява шокогенно нарушаване на някои параметри, каквито са сърдечна дейност, артериално налягане, дишане, лесно преодолими с посочената реанимация. В него участва нарушение на артериалното налягане/ниски стойности/ каквито в случая са под 100; нарушения в ритъма на дишане; повишаване на сърдечните съкращения /пулс/; лесно преодолимо в подходящи условия, напълно отстраними; в ситуацията на активно наблюдение, активна реанимация в интензивното звено травматичният шок е преодолян за 2 дни, поради това и пострадалата е преведена в отделението по лицево-челюстна хирургия.

Направени са лични прегледи на ищцата и от двете вещи лица, като и двете констатираха добро общо състояние; раните по лицето са добре зараснали, но съгласно заключението на неврохирурга по местата на тези рани последиците от злополуката са свързани със сетивни нарушения; нарушено е качеството на хранене, поради липсата на счупените и екстерпирани резци, като в тази връзка е възможно зъбно протезиране; походката е самостоятелна, без помощни средства, движението на ляво ходило и лява глезена става са в пълен обем, като са налични болки при натоварване на левия долен крайник при физическо натоварване и климатични отклонения.

Според заключението, на 5.04.2021 г. ищцата е прегледана от невролог по повод тръпнене на ляв горен крайник, направена е електромиография, като е отразено „леко засягане“ на нервус медианус на ниво китка, „леко засягане“ на нервус улнарис на ниво лакът; не е изписвана терапия. Установените отклонения не са в причинно следствена връзка с претърпяното ПТП. В медицинската документация липсват данни за травма на ляв горен крайник.

Според заключението на вещото лице – неврохирург след ПТП ищцата се нуждаела от чужда помощ. Поради сериозното ограничение за движение за ляв долен крайник и невъзможността за пълно натоварване оплакванията от страна на мозъчното сътресение в рамките на първите две до три седмици, ищцата е трябвало да ползва чужда помощ. Най-често това се е изразявало при извършване на тоалет, обличане в долната част на тялото в рамките на първите три-четири седмици. При отзвучаването на повечето от

оплакванията чуждата помощ е била все по-малко необходима.

По делото са разпитани събрани и свидетели показания:

Свид. Н. Й., дъщеря на ищцата, също пострадала от процесното ПТП, заявява, че след катастрофата за първи път видяла майка си вкъщи; и двете били на легло; майка ѝ имала силни болки в краката, два месеца била на легло и не можела да става; помагала им леля ѝ, която се грижела се за всичко, за ядене, за тоалетна; майка ѝ не искала да ѝ слагат памперси, ходела до тоалетна с подлога; след два месеца искала да излиза по малко навън, свидетелката на ръце я изкарвала навън, малко в коридора да вземе въздух, защото два месеца била вътре в къщата; След това около два месеца използвала две патерици; след това куцала, сега отново имала болки в краката и в лявата ръка; нямала сила на лявата ръка, когато хващала предмети; към настоящия момент майка ѝ сама се грижила за домакинството - по малко, като се уморяла, сядала и като ѝ мине, продължавала; след катастрофата ищцата не можела да говори силно, преди приказвала нормално, сега говорела тихо, не се чувало; имала белег на лицето от раните от катастрофата; притеснявала се от белезите, не си усещала носа, когато излязла от болницата, а сега отново не си усещала носа и части от лицето, когато ставало много студено; майка ѝ сега се стресирала при качване в кола, тъй като мисли, че пак ще стане нещо, изпитвала стрес след катастрофата; сега накуцвала, не можела да върви повече, вървяла малко и се изморявала.

Свид. Н. И. Д., също в родствени отношения с ищцата, която е леля на мъжа ѝ, също пострадала от процесното ПТП, заявява, че си изгубила ума само за секунда и когато се събудила, видяла ищцата цялата в кръв, да плаче, не можела да говори и била в безсъзнание; доста време била в безсъзнание, линейката като я взела, пак била в безсъзнание; след това видяла за първи път ищцата един месец след катастрофата /след като се прибрала от с. Б., където била при майка си/; тогава била с патерици, малко по малко се движела с патерици, оплаквала се, че всичко я боли - ръката, краката, лицето, устата, не можела да говори; на третия месец започнала сама да си гледа домакинството, но още не можела; имало последици за здравето ѝ - казвала, че ръката ѝ не хваща, краката я боляли, не можела да говори; след втория месец ищцата оставила патериците; в момента при движение куцала, не можела да се движи нормално; имала стрес, страх, страхувала се да се качва в кола, всички имали още страх и паника; ищцата първо била в количка, но когато свидетелката отишла да я види, вече била с патерици, които ползвала около два месеца.

Св.М. Г. С., роднини с ищцата по сватовство, видяла ищцата след прибирането ѝ от болница; левият ѝ крак бил гипсиран, лявата ръка също била в гипс и на лицето имала операция; оплаквала се от болки и още продължавала да се оплаква; два - три месеца била на легло; два месеца, докато лежала на легло, била на подлога; помагали ѝ пълно сестра ѝ, а

впоследствие - дъщеря ѝ; шест - седем месеца ходела с патериците, стъпвала, ходела до тоалетната, по двора, пак се прибирала; от студеното я болели устата, ръката и крака; не можела да се храни нормално, защото я боляла устата, супичка по мъничко ядяла, не можела да си отваря устата; след ПТП ищцата била в безсъзнание, не помн. нищо; още имала болки след катастрофата, страх я било да се качва в кола, като видела кола и започвала да вика; имала белег на устата, той си личал, там където е била зашита устата и не можела да говори както преди, силата на гласа се била променила; сега ищцата си вършела домакинската работа по малко, свидетелката ѝ помагала; свидетелката не помни колко време ищцата е била с гипс на крака - един или два месеца, но докато била с гипс била на легло, два месеца била с патерици; третият месец, когато ѝ махнали гипса, пак ходела с патерици и после казали да свикне без патерици да стъпва; ищцата имала изменение в походката, сега ѝ бил надут крака, болял я, в колата плачела и казвала, че я боли кракът.

Двете съдебно-медицински експертизи по същество са допълващи се една друга, между изводите им няма съществени противоречия, а като цяло установяват идентични обстоятелства. Същите са извършени от вещи лица с различна специалност – ортопед и неврохирург. Както е посочил и първоинстанционния съд, заключението на в.л. неврохирург е по-обстоятелствено и мотивирано, като с това на практика същото допълва заключението на в.л. – ортопед.

При преценка на свидетелските показания следва да се вземе предвид близките отношения между разпитаните свидетели и ищцата, както и обстоятелството, че две от тях също са пострадали от процесното ПТП. В тази връзка свидетелските показания не могат да бъдат кредитирани в частта им, която противоречи на установеното от експертите- а именно относно твърдяната много по-голяма продължителност на възстановителния период /от около 5-6 месеца/, както и относно наличието на увреждане на лявата ръка, което да е резултат от ПТП. В.л. са категорични, че в медицинската документация няма данни това увреждане да се намира в пряка причинна връзка с процесния инцидент.

При определяне справедливия размер на обезщетението следва да се вземат предвид конкретния вид и характер на получените увреждания, които в случая са множествена съвкупност и са групирани в седем пункта:, а именно:

а/ Разкъсно-контузна рана на лицето, в областта на челото, лява вежда, долната устна и брадата, в ляво и разкъсно-контузна рана в областта на горната устна, вдясно;

б/ Фрактура и екстракция на горни и долни резци;

в/ Мозъчно сътресение с коматозно състояние;

г/ Фрактура на предната и странична стена на десния максиларен синус, с хемосинус - в ляво /кръвоизлив/;

д/ Контузия на левия крак;

е/Счупване на петата, предноходилна /метатарзална/ кост, до нейната основа. Костен откършек от страничната повърхност на външният малеол;

ж/ Травматичен шок - първа /втора степен/.

Едно от уврежданията – мозъчно сътресение с коматозно състояние, макар и със сравнително кратък възстановителен период, е било животозастрашаващо, тъй като в периода на безсъзнание е налице загуба на контрол върху жизнени важни дейности като дишане, гълтане, сърдечна дейност. Уврежданията по б. „б“ и „е“ представляват средни телесни повреди, тъй като затрудняват за повече от един месец дъвченето и говоренето /избиване на горни и долни резци/ и движението на ляв долен крайник /счупване на кост от ходилото/.

В резултат на тези увреждания поотделно и в тяхната съвкупност ищцата е претърпяла болки в областта на лицето, устата, носа и левия крак, които са били изключително сериозни и интензивни непосредствено след инцидента, като постепенно са намалявали в хода на възстановителния процес, който съобразно цитираните по-горе доказателства обосновано е определен от първоинстанционния съд общо до три месеца. Претърпяла е хирургична обработка на раните по лицето в областта на челото, лява вежда, долна и горна устна, брадата. В резултат от счупването в областта на носа е било нарушено обонянието и дишането, а в като последица от раните по устата, както и избиването на предни зъби е нарушено дъвченето, храненето. Била ѝ е поставена ботушна лонгета на левия крак за период от 45 дни, във връзка с което е претърпяла сериозни неудобства в битов и личен план, както поради същественото затрудняване на придвижването, така и с оглед необходимостта от ползване на чужда помощ за елементарни битови дейности /тоалет, обличане и т.н./

Същевременно не е налице пълно възстановяване от всички описани увреждания. Раните по областта на лицето са зараснали, но е налице загрозяване - видими цикатрисни /ръбцови/ промени, както и нарушена чувствителност - снижаване прага на чувствителност в периферията на раните и увеличена такава по самия ръбец. Физиологично възстановяване от избиването на предни резци не може да настъпи, като е възможна единствено заместване на липващите зъби чрез протезиране/реконструкция. Обстоятелството, че ищцата към настоящия момент се е адаптирала към новия си зъбен статус и не е предприела протезиране, не може да преценява като омаловажащо тежестта на получената травма. Налице са остатъчни оплаквания и във връзка със счупената кост на ходилото при продължително натоварване и климатични промени. Освен горното, е налице и негативно отражение в емоционален и психически план – притеснение от

белезите по лицето, панически страх от автомобили.

С оглед на така установената конкретика относно претърпените увреждания по вид, тежест, интензитет, период на възстановяване, наличие на трайни последствия от някои от тях, негативните психически преживявания, въззивният съд намира, че определеният на като справедлив размер на дължимото обезщетение от 50 000 лв. е занижен и не отговаря в пълна степен на критерия за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, като не е достатъчно да компенсира преживените болки и страдания в тяхната съвкупност. При определяне справедливия размер на обезщетението следва да бъде съобразени и икономическите условия в страната към момента на настъпване на ПТП - м. октомври 2020 г., показател за която са например: нивата на застрахователно покритие по застраховка "ГО" за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт - 10 420 000 лв. за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица /чл. 492, т.1 от КЗ/ ; размер на средна работна заплата за този месец по данни на НСИ - 1442 лв.; общ доход средно на лице от домакинство - 1805 лв., общ разход средно на лице от домакинство - 1681 лв. Справедливият размер на обезщетението според въззивния състав, с оглед доказаните специфични обстоятелства по случая, следва да бъде определен на 65 000 лв.

В обжалваното решение е прието за доказано възражението на застрахователя за наличие на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата, изразяващо се в това, че същата е пътувала като пътник в автомобила на задна лява седалка зад водача, без поставен предпазен колан.

Прието е за доказано, че ищцата е пътувала на задната седалка на автомобила без поставен предпазен колан, което обстоятелство не се оспорва във въззивната жалба на Ж. С.. Излагат се оплаквания във връзка с определения процент съпричиняване – 20 %, който жалбоподателката счита за завишен, тъй като не всички увреждания били настъпили вследствие непоставянето на такъв колан, а това обстоятелство било относимо само към някои от тях.

Според заключението на САТЕ, назначена по делото, ищцата Ж. А. при настъпването на ПТП е пътувала на задна лява седалка /седалката зад водача/ на л.а. "Д. Л. с рег. № ** ** ** ** и триточковият обезопасителен колан не е бил поставен при сблъсъка. При поставен триточков обезопасителен колан, коланът е захванат в три точки, като двете рамена /лентите/ на колана придържат тялото на пътника към седалката; долната лента придържа тялото на пътника на линията на седалището, а горната лента/рамо минава косо през тялото, на линията на лявото/дясното рамо, през гърдите към дясната/лявата седалищна част. Вещото лице е посочило, че при правилно поставен предпазен колан от пътника на задна лява седалка, тялото на пътника ще бъде ограничено от колана за придвижване напред по инерция

и съответно възможното му стълкновение с частите на интериора или с други пасажери и ще погълне част от кинетичната енергия на пътника и след това ще задържи тялото към седалката. В случая няма деформирани навътре в салона на автомобила, да са влезли в контакт и наранили Ж. Д., пътуваща на задна лява седалка.

Според заключението на СМЕ с участието на ортопед получените травматични увреждания може би биха били в по-лека степен, ако ищцата беше използвала обезопасителен колан; нараняванията щяха да бъдат значително по-леки, а е възможно да не се получи лицевата травма.

Според заключението на СМЕ с в.л. неврохирург ищцата не е ползвала предпазен колан, ударът е предностраничен вляво; травмата при ищцата е странично ляво; лицевата травма и мозъчното сътресение се свързват със свободно движение на тялото, което също сочи за липсата на поставен колан; четиригодишното дете в скута на ищцата е имало ефект на ниско стояща въздушна възглавница, която не е разрешила да пострадат гръдни, коремни, тазови структури на ищцата.

Съпричиняване е налице, когато с действието или бездействието си пострадалият обективно е способствал за настъпване на вредоносния резултат или за увеличаване размера на вредоносните последици. В случая обстоятелството, че ищцата не е поставила и използвала обезопасителен колан представлява бездействие, което се намира в пряка причинна връзка с настъпилите увреждания и тяхната тежест, с оглед на конкретния механизъм на настъпване на ПТП - челен удар между двата автомобила, при какъвто удар наличието на предпазен колан на пътуващите в автомобила има съществено значение за предпазване от последиците при удара, т.е. от хаотичното движението на телата в автомобила, подложени на влиянието на действащите върху тях инерционни сили. Този извод се налага от заключенията както на САТЕ, така и на двете СМЕ, като ползването на колана е относимо към всички получени травми. Няма основание в тази връзка да се изключат уврежданията по левия долен крайник, в какъвто смисъл се навеждат доводи във въззивната жалба. Подобно разграничение не е проведено в нито едно от цитираните по-горе експертни заключения, включително и в това на неврохирурга. Вярно е, че в същото се посочват единствено мозъчното сътресение и лицевата травма, но тези увреждания се цитират илюстративно – като такива, доказващи непоставянето на обезопасителен колан. В това заключение липсва обсъждане по отношение уврежданията по долен ляв крайник, а и това е обяснимо с оглед специалността на второто вещо лице /неврохирург/. Тези увреждания са от областта на познания на първото вещо лице – ортопед, в чието заключение се сочи, че всички увреждания щяха да бъдат по-леки, а тези в лицевата част може би изобщо нямаше да бъдат получени.

Въззивният съд приема, че размерът на съпричиняването от 20 % е правилно определен от първоинстанционния съд, като кореспондира с

действителния принос на пострадалото лице за получаване на коментираните увреждания и тяхната тежест. В тази част оплакванията във въззивната жалба са неоснователни.

С оглед изложеното е налице основание за намаляване размера на претендираното обезщетение на основание чл. 51, ал.2 от ЗЗД до размер на 52 000 лв.

При това положение въззивната жалба се явява частично основателна. Обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен искът за неимуществени вреди за разликата над 40 000

лв. до 52 000 лв. и вместо това се присъди сумата 12 000 лв. – допълнително над присъдения размер от първоинстанционния съд. В останалата обжалвана част решението следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

За разноските:

С оглед изхода на делото пред въззивна инстанция застрахователното дружество следва да бъде осъдено да заплати допълнително ДТ за първоинстанционното производство в размер на 480 лв. по сметка на първоинстанционния съд, както и 240 лв. – ДТ за втора инстанция по сметка на ПАС.

Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която Ж. С. е осъдена да заплати на ответната страна разноски за първа инстанция за разликата над 1775 лв. до присъдения размер от 2535 лв.

На основание чл. 38, ал.2 от ЗА в полза на адв. М. следва да се присъди възнаграждение за оказана безплатна правна помощ пред въззивната инстанция, съобразно уважената част на жалбата, в размер на 1480 лв., изчислен по правилото на чл. 7, ал.2, т.3 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Възнаграждението се претендира с ДДС, като се представя удостоверение за регистрация по ЗДДС.

Въззиваемата страна оспорва искането за присъждане и на ДДС върху възнаграждението, като излагат доводи, че в случая се касае за безплатна услуга, което представлява безвъзмездна доставка на услуга по смисъла на ЗДДС, която не подлежи на облагане с ДДС; определянето на възнаграждение от страна на съда не е част от правоотношението между адвоката и клиента, на когото е оказана правната помощ; съдът не е данъчнозадължено лице по ЗДДС, което да издаде фактура и да начисли ДДС по нея, като няма такова задължение и по закон; счита, че разпоредбата на пар.2а от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските

възнаграждения няма отношение към този въпрос, като не установява задължение за съда да начислява ДДС при оказана безплатна правна помощ.

Тези доводи не се споделят от настоящия съдебен състав. Съгласно пар. 2а от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за регистрираните по ЗДДС адвокати ДДС се начислява върху възнагражденията по наредбата и се счита неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение. Следователно, размерите на минималните възнаграждения по наредбата, при регистриран по ЗДДС адвокат, се явяват данъчна основа, върху която се дължи ДДС при осъществена услуга по наредбата, в случая - процесуално представителство пред съд, поради което крайният размер на дължимото на адвоката възнаграждение включва ДДС. Специфичното в случая е, че възнаграждението се дължи не от представляващата страна, а от насрещната страна с оглед разпоредбата на чл. 38, ал.2 от ЗА. След като на адвокатът има право на възнаграждение за оказаната от него услуга, не е налице безвъзмездна доставка по смисъла на ЗДДС. Обстоятелството, че възнаграждението се заплаща от насрещната страна, е ирелевантно с оглед разпоредбата на чл. 26, ал.2 от ЗДДС - *данъчната основа се определя на базата на всичко, което включва възнаграждението, получено от или дължимо на доставчика във връзка с доставката, от получателя или от друго лице, определено в левове и стотинки, без данъка по този закон. Не се смятат за възнаграждение по доставка всякакви плащания на неустойки и лихви с обезщетителен характер.* След като адвокатът е регистрирано лице по ЗДДС и има право на възнаграждение за извършената от него услуга, се касае за възмездна, облагаема доставка по смисъла на ЗДДС. Определеното възнаграждение представлява данъчната основа, върху която ДДС е дължим от адвоката, който е задължено лице по ЗДДС, респ. същият следва да бъде определен от съда, включително предвид нормата на пар.2а от НМРАВ.

Ето защо възнаграждението следва да бъде присъдено ведно с дължимия ДДС, в случая в размер на 296 лв.

По отношение дължимото възнаграждение за оказана безплатна правна помощ пред първа инстанция застрахователното дружество следва да бъде осъдено да заплати на адв. М. допълнително сумата 527.88 лв. с вкл. ДДС.

Съразмерно на отхвърлената част от жалбата жалбоподателката следва да бъде осъдена да заплати на застрахователното дружество разноски за втора инстанция в размер на 2220 лв.

Предвид посоченото ПАС

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 277/10.08.23 г. по т.д. № 1226/21 г. на Окръжен съд Стара Загора В ЧАСТТА МУ, с която е ОТХВЪРЛЕН предявения от Ж. Д. С. ЕГН ***** против ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за претърпените от ищцата болки и страдания, в резултат на причинените й телесни увреждания при ПТП от 17.10.2020 г., **за разликата над 40 000 лв. до 52 000 лв.,**

Като ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** да заплати на Ж. Д. С. ЕГН ***** сумата **12 000 лв.** - обезщетение за неимуществени вреди за претърпените от ищцата болки и страдания, в резултат на причинените й телесни увреждания при ПТП от 17.10.2020 г., виновно причинено от С. К. Р. като водач на л.а. „Н.“, модел „Т. II“ В.**** – **допълнително над присъдените 40 000 лв. с решение № 277/10.08.23 г. по т.д. № 1226/21 г. на ОС Стара Загора, ведно със законната лихва върху сумата от 03.12.2020г. до окончателното изплащане.**

ПОТВЪРЖДАВА решение № 277/10.08.23 г. по т.д. № 1226/21 г. на Окръжен съд Стара Загора В ЧАСТТА МУ, с която е ОТХВЪРЛЕН предявения от Ж. Д. С. ЕГН ***** против ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за претърпените от ищцата болки и страдания, в резултат на причинените й телесни увреждания при ПТП от 17.10.2020 г., **за разликата над 52 000 лв. до 64 000 лв.,** ведно със законната лихва върху сумата от 03.12.2020г. до окончателното изплащане.

В необжалваната си част решението е влязло в сила.

ОТМЕНЯ решение № 277/10.08.23 г. по т.д. № 1226/21 г. на Окръжен съд Стара Загора В ЧАСТТА МУ, с която Ж. Д. С. ЕГН ***** е осъдена да заплати на ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** разноски за първа

инстанция за разликата над 1775 лв. до присъдения размер от 2535 лв.

ОСЪЖДА ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** да заплати по сметка на ОС Стара Загора **480 лв.** – ДТ, както и ДТ за втора инстанция по сметка на АС Пловдив в размер на **240 лв.**

ОСЪЖДА ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** да заплати на адв. Р. М. възнаграждение за оказана безплатна правна помощ пред въззивната инстанция в размер на **1480 лв. + 296 лв. ДДС**, и пред първа инстанция - сумата **527.88 лв. с включен ДДС** /над присъдената сума от 1758.*** лв. с ДДС с първоинстанционното решение/

ОСЪЖДА Ж. Д. С. ЕГН ***** да заплати на ЗАД „О. З.“ АД ЕИК ***** **2220 лв. - разноски за въззивна инстанция.**

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____